

כז' בסיון תש"ף

19 ביוני 2020

אגרת 13: לראות עם עיניים חדשות

לעמיתות והעמיתים היקרים של מכללת קיי,

לפני 130 שנה כתב הסופר האמריקאי מרק טווין את "הרפתקאות תום סויר". תום הוא נער שובב ומלא קסם אישי, בעל חוש הומור אך פורק עול, אינו מתעניין בלימודים אך אוהב טבע ומרחב, ויוזם אין ספור תעלולי משובה, בעטיים הוא נענש על ידי דודתו פולי, שאימצה אותו לאחר מות אמו. אחד האירועים, הזכורים לכולנו מהרפתקאותיו של תום סויר, הוא אירוע צביעת הגדר סביב הבית.

בעקבות אחד מתעלוליו, הענישה דודה פולי את תום וחיבה אותו לצבוע ביום שבת את הגדר, במקום לצאת ולשחק עם חבריו. בחוסר חשק פונה תום לצביעת הגדר, אבל אז מגיע מולו חברו, וכדי לא להיות ללעג בפיו, תום מעמיד פנים, שהוא נהנה מהמשימה, שורק להנאתו ומשכנע את חברו שלא מדובר כלל בעונש (כי מי היה נהנה כל כך מעונש?) אלא זו מומחיות מהנה. בהמשך, גם חברו מבקש ממנו להשתתף בצביעת הגדר, ואף נותן לו בתמורה תפוח עץ, התחוב בכיסו. הגדר זוכה לבסוף לשלוש שכבות של צבע לבן ומבריק.

המשמעות, שמצא תום סויר למשימת צביעת הגדר, לפיה אין זה עונש אלא הזדמנות ייחודית (ומדובר אפילו במשחק מהנה), היא פרשנות של מיסגור-מחדש (Reframing), טכניקה הנמצאת בשימוש במצבים טיפוליים, וניתן ליישמה גם באירועים חינוכיים. ההגדרה המקובלת למיסגור-מחדש היא של ווצלוויק ועמיתיו (Watzlawick et al., *Change*, 1974), ולפיה: "מיסגור-מחדש משמעו לשנות את המערך התפיסתי, הרגשי, או נקודת המבט של האדם ביחס לאירוע, שהוא חווה, ולמקם את האירוע במיסגור אחר, שאינו משנה את העובדות, אבל משנה את הפרשנות שלנו לגביהן". וכך למשל, כשמישהו מספר, שהוא נכשל למרות ניסיונות חוזרים, ניתן להסתכל על האירוע ככישלון, אבל במיסגור-מחדש מנקודת מבט אחרת, ניתן לראות בניסיונות החוזרים, על אף הכישלון שבהם, ביטוי לנחישות ולהתמדה. באמצעות מיסגור-מחדש ניתן להנכיח את הצד החיובי של הקושי, ואף להוביל להתנהגות יוזמת ופרו-אקטיבית. הביטוי "יש ספרים נוספים על המדף, וראוי לעיין גם בהם", מבטא את הרעיון שנמצא בבסיס המיסגור-מחדש: יש יותר מנקודת ראות אחת, וכדאי להפנות גם אליה תשומת לב. כך ניתן יהיה לבנות פרשנות, שהיא אינה רק של קושי, אלא מבטאת את הצדדים החיוביים של האירוע, ואף מסייעת בפתרון הבעיה וביצירת השינוי. מיסגור-מחדש יכול להיות רגע של תגלית, חוויית אהה, "לא חשבתי להסתכל על זה ככה", וזו מיומנות, שניתן ללמוד ולשכלל. היא אומנם דורשת מאמץ מכוון, אך מאפשרת לנו לראות מבעד לעדשות חדשות ולהבנות מחדש את התפישות שלנו.

ואם לא עכשיו, אימתי? זו הזדמנות פז למיסגור-מחדש של חוויות ההוראה שלנו בסמסטר זה, המתקרב לסופו. בחודשים האחרונים, ובשל משבר הקורונה, נסחפנו כולנו להתעסקות רבה ואינטנסיבית בהיבטים של הוראה מרחוק, וחלקנו הרגשנו, כי לא נותר לנו זמן להיות עם עצמנו ועם תחומי החיים הנוספים שלנו. הופר האיזון שבנינו

נשיאת המכללה

בין העבודה לבין הבית, נדרשנו לדאוג לסטודנטים שלנו גם בהיבטים, שבעבר היו נחלתם האישית, וחלקנו מצאנו את עצמנו בעומס יתר רגשי וקוגניטיבי.

זו העת למיסגור-מחדש של ההתנסות שלנו בסמסטר זה. נקודת מבט אחרת על עומס היתר והפרת האיזונים שחווינו, יכולה להוביל אותנו לחשוב על כל הדברים החדשים, שהצלחנו ללמוד בחודשים האלה, כל מה שלמדנו על עצמנו, מה חשוב לנו, מהם הביטויים של הכוחות שלנו, במה נוכל לתרום לאחרים ומהן רשתות התמיכה, שיצרנו סביבנו.

מרסל פרוסט, האינטלקטואל והסופר הצרפתי, מציין במסעו המונומנטלי "בעקבות הזמן האבוד", כי: "הפעולה האמתית של גילוי אינה למצוא יבשות חדשות אלא לראות עם עיניים חדשות".

סוף סמסטר מוצלח.

פרופ' לאה קוזמינסקי

נשיאה